

Chris Slee

Putins krig: En tragedi för Ukraina och Ryssland – En gåva för USA-imperialismen

(ett svar till Dave Holmes)

Ur *Links, International Journal for Socialist Renewal*, 17 mars 2023

I sin artikel "Key issues of the war in Ukraine one year on" skriver Dave Holmes att "Ett ryskt nederlag mot USA-Nato-Ukrainas styrkor skulle vara en seger för imperialismen".¹ Enligt min uppfattning är Ryssland imperialistiskt.² Därmed skulle en seger för Ryssland vara en seger för imperialismen.

Men även de som förnekar att Ryssland är imperialistiskt borde inse att den ryska invasionen av Ukraina var en gåva för USA-imperialismen. Den har undergrävt motståndet mot Nato i andra länder i Europa och fått Sverige och Finland att ansöka om medlemskap i denna USA-ledda allians. Den har blivit en förevändning för ökade militära satsningar i Västeuropa.

Holmes skriver:

Det råder inget tvivel om att Väst använt sig av Rysslands militära intervention i Ukraina till att utvidga Nato. Finland och Sverige är på väg att gå med i Nato. Det kommer att kräva godkännande av Nato-medlemmen Turkiet och kräva en smutsig uppgörelse med Turkiet på kurdernas bekostnad. Det sägs till och med att Finland gått med på att låta Nato placera ut missiler där.

Men den ryska interventionen bär inte skulden för detta. Det är följden av den omfattande propagandaoffensiv Väst bedriver där man använder kontrollen av medier till att demonisera Ryssland och dess ledare, lögner om Ukraina och lögner om Västs inblandning och krigsmål.

I själva verket skapade den ryska invasionen av Ukraina förutsättningarna för framgången för den Natovänliga propagandan i Europa, och specifikt i Sverige och Finland. Om inte Rysslands president Vladimir Putin beordrat invasionen hade det varit osannolikt att de länderna skulle ha ansökt om medlemskap i Nato. Om Putin medgav att invasionen var en blunder och

¹ [Key issues of the war in Ukraine one year on](#)

² [Russian imperialism: Economically weak, militarily strong](#)

drog tillbaka sina trupper från Ukraina skulle det minska oron i Europa och minska känslan av att man behöver skydd av Nato. Dessvärre finns inget som tyder på att detta är på väg att ske.

Putins krig har gynnat USA-imperialismen. Den har också blivit förevändning för ökad repression i Ryssland och främjande av storrysk chauvinism. En seger för Ryssland skulle stärka Putins reaktionära regim. Det är därför Boris Kagarlitskij har sagt att ett nederlag för Ryssland vore bästa utvägen för ryska folket:

Om regimen kan konsolideras efter det som hänt skulle det vara den mest tragiska konsekvens som går att föreställa sig för Ryssland. I den bemärkelsen är därför ett nederlag för Putin helt klart en bättre utväg för det ryska samhället och ryska folket än om han segrar.³

Holmes skriver att Ryssland agerat defensivt. Han förnekar att Putin någonsin planerat att invadera Ukraina. Han skriver:

Men det här kriget handlar inte om Ukrainas självbestämmande. Ryssland planerar inte att inta landet. Ukrainas nationella suveränitet är *inte* hotad ...

Om man verkligen ville ockupera ett land med Ukrainas geografiska storlek och befolkning skulle det krävas *miljontals* trupper. Totalt satte Ryssland och dess allierade (inklusive miliserna i Donbas) till att börjar med som högst 200 000 soldater och förmodligen betydligt färre.

Rysslands militära plan gick *aldrig* ut på att ta sig in i Kyiv och ockupera staden. De styrkor man hade tillgång till var inte på långa vägar i stånd till det.”

Men därefter skriver han:

Kanske lät sig Putin till en början förledas att tro att Volodymyr Zelenskyjs regim skulle falla ihop inför styrkeuppvisningen eller en blixinsats i syfte att fälla regeringen.

Just det! Putin förväntade sig att Zelenskyjs regering skulle falla samman och en lätt seger. Han väntade sig inte mycket till motstånd. Putin var helt klart medveten om att Zelenskyjs regering var impopulär vid den tiden. Han verkar ha utgått från att få skulle vara beredda att strida för att försvara den.

Putin underskattade kraften i ukrainska nationalkänslor. Kanske hade han gått på sin egen propaganda om att Ukraina inte var någon riktig nation, utan en konstgjord skapelse av Vladimir Lenin. Helt uppenbart misstog sig Putin, men han vägrar att erkänna det. Det skulle vara dåligt för hans anseende och kunna orsaka hans fall.

Holmes skyller Ukrainas regering för kriget. Han skriver:

Ända sedan Majdanprotesterna 2014 och att en etno-nationalistisk ytterhögerregim kom till makten har ett *inbördeskrig* pågått fört av Kyiv-regimen mot de upproriska ’folkrepublikerna’ i Lugansk och Donetsk i Donbas. Befolkningen där – oavsett om de är etniska ryssar eller inte – är djupt misstänksamma mot och rädda för de centrala myndigheterna i Kyiv.

Det stämmer att befolkningen i Donbas är misstänksamma mot och rädd för regeringen i Ukraina. Men de är också misstänksamma mot och rädda för Ryssland. Ryska trupper gick in i Donbas 2014 för att slå tillbaka de ukrainska styrkor som försökte krossa upproret. Men Putin ville också kontrollera rebellerna i Donbas. Det innebar införande av en marionettregim och förtryck av dem som motsatte sig det. En del av ledarna för revolten i Donbas blev mördade av ryska agenter. Boris Kagarlitskij säger:

De progressiva i Donbas, folk i Donbas, ryska progressiva och den vänster som stödde dem förlorade kampen 2014 och 2015. Rätt många med central roll i den rörelsen, i de insatserna, blev fak-

---

³ [Boris Kagarlitsky: How will the war in Ukraine end?](#) (februari 2023). Se även: [Om krigets ettårsdag – hur mycket längre kan detta pågå?](#)

tiskt dödade. Och de dödades inte av ukrainska trupper. De blev dödade av säkerhetsstyrkor inne i Donbas.⁴

Holmes skriver:

Donbas *slås* för självbestämmande. Det kan innebära avskiljande, anslutning till Ryssland eller någon form av självstyre i Ukraina (som det talades om i det ursprungliga Minsk-avtalet från 2014-15, som Kyiv-regimen då ställde sig bakom för att sedan omedelbart ignorera).

2014 hade befolkningen i Donbas legitima skäl att vara emot den ukrainska regering som bildats efter Majdan. Men det förekom också inblandning i Donbas av ryska staten och reaktionära ryska nationalistiska grupper. Läget var komplext. Den ukrainske socialisten Taras Bilous säger:

Bästa sättet att förklara kriget i Donbas är kanske som ett mellan två nationalismers, där personer med olika åsikter, från vänster till yttersta högern, var inblandade på båda sidor.

På den pro-ryska sidan fanns tre huvudaktörer: den gräsrotsrörelse som uppstod i reaktion mot segern för Majdan; de regionala eliterna som försökte utnyttja separatiströrelsen för att hålla sig kvar vid makten, som de såg hotad av den nya regering som bildats efter Majdan, samt Ryssland vars agerande intensifierat våld och fördjupat klyftan mellan de stridande parterna.⁵

Idag är situationen mycket enklare. ”Folkrepublikerna” i Donbas är inte verktyg för självbestämmande. De är agenter åt den ryska staten. Kagarlitskij som 2014 stödde resningen i Donbas säger att ledarna för republikerna i Donbas idag är ”helt korrupta marionetter installerade av Moskva”.⁶

Holmes skriver:

Ryssland har intervenerat på de upproriska provinsernas sida. Trots den avskyvärda Putin-regimen bedriver Ryssland helt klart en *defensiv* kamp mot Nato och dess ukrainska klient, inte något krig i syfte att ockupera landet. Man försvarar Donbas och Krim.

Försvaret av Donbas och Krim är en av Putins ursäkter för invasionen. Hotet om Nato-utvidgning är en annan. Men Putin har också kommit med flera andra skäl till invasionen. Ett är att Ukraina inte är någon riktig nation och borde vara en del av Ryssland. Han påstod att ”dagens Ukraina är helt och hållet en produkt av sovjettiden”.⁷ Han beskyllde Lenin för att ha stött nationernas rätt (inklusive Ukraina) till självbestämmande och sade:

Republikernas rätt att fritt avskilja sig från unionen ingick i texten till Deklarationen om bildandet av unionen av socialistiska sovjetrepubliker och därefter i Sovjetunionens konstitution 1924. Därmed hade upphovsmännen i statens grunder inplanterat en ytterst farlig tidsinställd bomb, som skulle explodera i samma stund som den säkerhetsmekanism som det sovjetiska kommunistpartiets ledande roll utgjorde hade försvunnit och partiet som sådant föll samman inifrån.

En annan förevändning för invasionen är att Ukraina måste ”av-nazifieras”. Underförstått (även om det inte brukar uttalas öppet) att den förment fascistiska regeringen i Ukraina måste störtas av den ryska invasionsarmén och ersättas med en annan (förment icke fascistisk) regering. Som jag ser det är Ryssland under Putin närmare fascismen än Ukraina under Zelenskyj. Putins regim slår ner oppositionella hårt och förespråkar en storrysk chauvinistisk ideologi.

Holmes påstår att:

⁴ Boris Kagarlitsky: [Putin's War Driven by Domestic Politics](#) (video)

⁵ [Ukraina: una prospettiva solidale e popolare. Ne parliamo con Taras Bilous](#)

⁶ [Putin's War Driven by Domestic Politics](#)

⁷ Vladimir Putin: [Om den historiska enheten mellan ryssar och ukrainare](#) (juli 2021)

Det ryska agerandet kom som reaktion på hotet om attack av Kyivs styrkor över gränslinjen i Donbas och Ukrainas alltmer omfattande integration i NATO.

I själva verket hade Ryssland samlat sina styrkor vid gränsen till Ukraina sedan början av 2021. Mellan 2018 och 2021 avtog striderna vid eldupphörlinjen, enligt rapporter från övervakare av eldupphöret från FN:s övervakning av de mänskliga rättigheterna i Ukraina. Antalet dödade minskade från 162 år 2018 till 44 år 2021.

Från början av 2021 utökade Ryssland sin trupp närvaro vid gränsen till Ukraina som förberedelse av invasionen. Trupper fördes in från ryska Fjärran Östern, nära gränsen till Kina. Kagarlitskij berättar att han fick rapporter om stora trupprörelser och transporter av militär utrustning på Transsibiriska järnvägen.⁸

Holmes skriver:

Från att Ukraina blev självständigt 1991 arbetade USA non-stop för att slita bort landet från dess traditionella band till Ryssland och föra in det i en anti-rysk västallians – politiskt, ekonomiskt och militärt.

Detta är en förvrängd bild. 1994 uppmanade USA Ukraina att föra över de kärnvapen som man hade på sitt territorium till Ryssland. Då hette Rysslands president Boris Jeltsin och han var mycket foglig gentemot Väst.

När Putin blev president strävade han efter större självständighet, vilket USA naturligtvis inte var belåtet med. Putins självständighet gentemot Väst har en del positiva aspekter (t ex att han trotsat USA:s blockad och handlat med Kuba och Venezuela). Men det innebär inte att Ryssland nu blivit antiimperialistiskt. Snarare avspeglar det den ökade rivaliteten mellan USA och Ryssland.

Östeuropa, inklusive Ukraina, är ett område av rivalitet, men inte det enda. Ryssland har intervenerat militärt i Syrien och stött Bashar al-Assads diktatur. Ryskt flyg har bombat rebellkontrollerade städer och orsakat stor förödelse och förluster i människoliv. Man har också haft inflytande i många av de länder som tidigare ingick i Sovjetunionen.

Precis som Jeltsin har Putin krigat mot tjetjenerna. Han har intervenerat i forna sovjetrepubliker i Centralasien och Kaukasus. Under Putin har Ryssland i viss mån återhämtat sig ekonomiskt. Man började också ingripa militärt långt från de egna gränserna, t ex i Syrien. Som jag ser det är Ryssland nu en imperialistisk makt och en rival till USA-imperialismen.

Holmes skriver:

Efter Majdankuppen 2014 skärptes läget dramatiskt. En USA-vänlig, extremhöger, etno-nationalistisk, antirysk regim installerades och gick omedelbart ut i krig mot en del av sitt eget folk, vilket ledde till en kraftig motreaktion och ett inbördeskrig som pågår än idag.

Detta är en alldeles för enkel version av en komplex historia. Det stämmer att den ukrainska regering som kom till makten efter Majdan retade upp befolkningen i Donbas och försökte slå ned den resning som följde. Men att den ryska regeringen och ultra-nationalistiska ryska grupper intervenerade förvärrade konflikten.

Sedan 2014 har det skett betydande förändringar i Ukraina. Valet av Zelenskyj-regeringen på ett fredsprogram avspeglade det minskade inflytandet för den ultra-nationalistiska extremhögern. Zelenskyj misslyckades med att åstadkomma fred och hans nyliberala politik skapade en klyfta till folket, men bara att han blev vald visar potentialen för progressiva förändringar i Ukraina. Det fanns ingen anledning för den ryska armén att invadera under tal om att ”av-nazifiera” Ukraina.

⁸ [Putin's War Driven by Domestic Politics](#)

I Donbas slogs samtidigt alla progressiva sidor av revolten 2014 ned av ryska staten, ultranationalistiska ryska grupper och legosoldater från Wagnergruppen.

Holmes skriver:

En mer önskvärd lösning är att fredsförhandlingar verkligen kommer till stånd. Men de kan bara komma någon vart om Ukrainas regering överger sina ultimativa, oförsonliga ståndpunkter. Den måste överge tanken på Natomedlemskap, glömma Krim och acceptera att befolkningen i Donbas inte vill ha något som helst att göra med Ukraina. Och varje fredsuppgörelse kommer sannolikt att behöva ta strid med den lilla minoriteten av etno-nationalistisk extremhöger som utövar stort inflytande på de politiska och administrativa processerna i Ukraina tack vare sin starka förankring i ”mäktiga ministerier”.

Som jag ser det kan fredsförhandlingar bara bli framgångsrika om Ryssland avbryter sin invasion. Ryssland måste omedelbart och villkorslöst dra sig tillbaka från territorium som erövrats efter den 24 februari 2022. Sedan kan man förhandla om Krim och Donbas. Folkomröstningar bör anordnas i Donbas och Krim under FN:s övervakning sedan de flyktingar som vill återvända fått tid på sig att göra det.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Mer av Chris Slee:

[Östra Ukraina och dess komplexa historia](#) (oktober 2022)

[Rysslands invasion av Ukraina](#) (jan. 2023)

[How should socialists respond to Russia's war on Ukraine](#) (juni 2022)

[Russian imperialism: Economically weak, militarily strong](#) (juli 2022)

Om Ryssland, Ukraina och nationella frågan:

[Marxismen och den nationella frågan](#) (artikelsamling)

Taras Bilous: [Självbestämmande och kriget i Ukraina](#) (4 maj 2022)

Fletcher, Gallegos, Rogers: [Ukraina, självbestämmande och den nationella frågan](#) (nov 2022)

Volodymyr Isjtjenko: [30 års postsovjjetiska klasskonflikter ligger bakom Rysslands krig](#)

Grusha Gilseva: [Var det Lenin som skapade Ukraina?](#) (jan 2023)

Boris Kagarlitskij: [Eviggt krig: från Putin till Peter och tillbaka](#) (juli 2022) och [Putins krig går sämre än det verkar](#) (augusti 2022)

Z M Kowalewski: [Erövringen av Ukraina och den ryska imperialismens historia](#) (juni 2022)

Ilja Matvejev: [Putins krig mot Ukraina handlar inte om säkerhet utan imperialistiska intressen](#) (aug 2022)

Nicolas Werth: [Om Putins Ryssland och Ukraina](#) (juli 2022)